

Harmonogram spotkań 2026

Kwiecień

25. 04. 2026 r. godz. 18:00

Kurs ekologii tropikalnej: Rancho Grande w Wenezueli, La Gamba w Kostaryce, Danum Valley na Borneo.

Prof. dr hab. Ryszard Laskowski,

Kurs ekologii tropikalnej (Tropical ecology field course) jest prowadzony na Uniwersytecie Jagiellońskim od roku 2007. Jest to kurs praktyczny, prowadzony w języku angielskim, w czasie którego studenci zdobywają wiedzę i umiejętności, które mogą bezpośrednio wykorzystać w budowaniu swojej przyszłej kariery zawodowej. W czasie trzytygodniowego pobytu w stacji terenowej uczestnicy kursu realizują projekty badawcze pod opieką nauczycieli akademickich, w tym także specjalistów z różnych dziedzin biologii tropikalnej związanych z pracą stacji badawczych. Wyniki najlepszych projektów są publikowane w międzynarodowych czasopismach naukowych indeksowanych w Web of Science. W oparciu o materiały związane z kursem powstały także dwa zeszyty czasopisma „Wszechświat”, w całości poświęcone tropikom. Pierwsze edycje kursu odbywały się w stacji Rancho Grande w Wenezueli, a obecnie kurs prowadzony jest naprzemiennie w stacji La Gamba w Kostaryce i w Danum Valley na Borneo.

Rzeka Danum nieopodal Danum Valley Field Centre
(fot. R. Laskowski)

Orangutan borneański (*Pongo pygmaeus*)
(fot. R. Laskowski)

Laboratorium w Danum Valley Field Centre
(fot. R. Laskowski)

Badacze przy pracy
(fot. R. Laskowski)

Maj

30.05.2026r. godz. 18:00

Uganda 2014 - jak smakują żywe termity?

Dr hab. Łukasz Przybyłowicz, profesor ISEZ PAN

Stacja Terenowa Makerere University w Kampali jest zlokalizowana w Kibale Forest National Park, jednym z najcenniejszych przyrodniczo regionów Ugandy. Tam właśnie w 2014 roku odbyło się spotkanie poświęcone badaniom nad afrykańskimi motylami, podczas którego naukowcy jak i amatorzy dzielili się swoją wiedzą. Częścią spotkania były też popołudniowe i nocne odłowy motyli. Dopelnieniem tego drugiego aspektu były badania terenowe w Mpanga Central Forest Reserve położonym ok. 50 km od stolicy kraju.

W rezultacie intensywnych odłowów, Zbiory Naukowe Instytutu wzbogaciły się o kilka tysięcy okazów motyli ale również przedstawiciele innych rzędów owadów. Wynikiem wspólnych międzynarodowych badań było opublikowanie listy gatunków wybranych rodzin obu badanych obszarów chronionych. O słabym stopniu poznania ich bioróżnorodności świadczy, że jedynie w obrębie podrodziny niedźwiedziówek (Arctiinae) 11 gatunków zostało wykazanych z Ugandy po raz pierwszy.

Jedną z wielu niespodziewanych i niezapomnianych „atrakcji” wyjazdu była degustacja żywych termitów podczas nocnych odłowów gdzieś w środku tropikalnego lasu Kibale - a jak do tego doszło, będzie można dowiedzieć się podczas wykładu.

Kibale National Park – las tropikalny o poranku
(fot. Ł. Przybyłowicz)

Rhipidarctia paraclecta (niedźwiedziówka)
(fot. Ł. Przybyłowicz)

W trakcie badań w terenie (drugi od lewej
Ł. Przybyłowicz)

Mrówki (fot. Ł. Przybyłowicz)

Czerwiec

27.06.2026 godz. 18:00

Odkrywanie mikroświatów w kropli wody, czyli mikro-ekspedycje do zbiorników wodnych na terenie Polski

Dr hab. Sebastian Tarcz, profesor ISEZ PAN

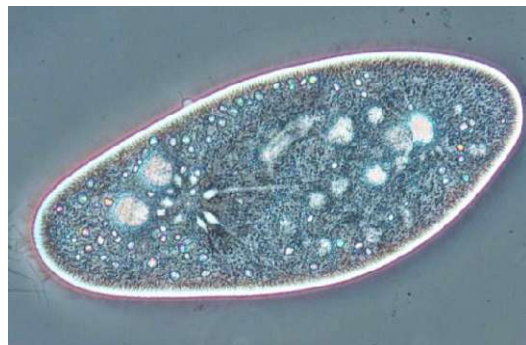
Lokalne zbiorniki wodne – stawy w parkach, starorzecza, użytki ekologiczne czy zbiorniki w palmiarni ogrodu botanicznego – stanowią niedoceniane rezerwuary bioróżnorodności mikroeukariotycznej. W ramach wykładu dr hab. Sebastian Tarcz przedstawi wyniki wieloletnich badań terenowych prowadzonych głównie w południowej Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem orzęsków z rodzaju *Paramecium* – klasycznego organizmu modelowego w naukach biologicznych i medycznych.

Jeszcze niedawno sądzono, że nie można określić biogeografii poszczególnych gatunków orzęsków. Dzięki nowoczesnym metodom molekularnym wiemy jednak, że wykazują one wyraźną strukturę biogeograficzną. Nawet w silnie zurbanizowanym krajobrazie antropogenicznym występują gatunki kryptyczne i rozróżnialne za pomocą technik biologii molekularnej populacje.

Wynikiem badań jest nie tylko powiększenie unikalnej w skali światowej kolekcji *Paramecium* ISEZ PAN czy opisy nowych gatunków przy użyciu taksonomii integracyjnej, ale także zwiększenie wiedzy na temat bioróżnorodności Protista, które są istotnym składnikiem biosfery.

Zbiór próbek wody do probówek typu FALCON 50 ml. (fot. S. Tarcz)

Osobnik wegetatywny gatunku z rodzaju *Paramecium*. Kontrast fazowy (Ph) i DIC (żywa komórka, nieutrwalona, w niewielkiej ilości pożywki hodowlanej) (fot. M. Rautian)

Staw przy Cegielni/Kraków - jedno z wielu miejsc zbioru próbek. Obecność butwiejącej roślinności sprzyja rozwojowi bakterii, które są pokarmem orzęsków z rodzaju *Paramecium*. (fot. S. Tarcz)

Zbiór próbek wody - nawet niewielki staw w parku kryje w sobie obecność kilku gatunków *Paramecium* (fot. A. Szymańska-Tarcz)